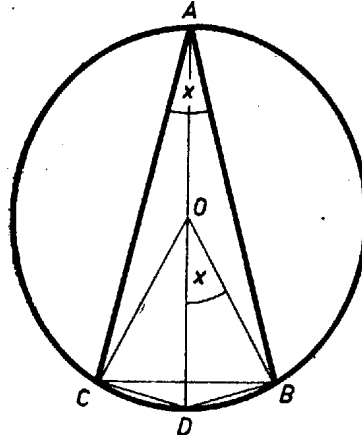

Legyen az adott k kör középpontja O , sugara 1, a keresett húrok AB és AC , a köztük levő szög x .

A két húr egyenlő, mert a szélső körszeletrészek csak így lehetnek egyenlők, ugyanis a húr növekedésével a levágott (kisebb) körszelet területe nő. Eszerint elég x -et úgy meghatároznunk, hogy az $OBAC$ deltoid és az OBC körcikk területének összege egyenlő legyen k területének harmadrészeivel.

Az OAB háromszög OA -ra merőleges magassága $\sin x$, mert $\angle BOC = 2x$, a körcikk területe pedig x (radián), így az

$$(1) \quad x + \sin x = \pi/3 \approx 1,0472$$

egyenlet közelítő megoldását keressük.

Könnyen adódik, hogy $x > \pi/6 (= 30^\circ)$, és csak kevéssel haladja meg e korlátot, mert $x = 30^\circ$ esetén a körcikk $1/6$ része a k területének, a deltoid területe pedig a körcikkbe írt $OBDC$ deltoidéval egyenlő, így a középső rész csak a DB , DC húrokon kívüli szeletekkel kevesebb, mint k harmada.

Valóban, $x = 31^\circ = 0,5411$ esetén $\sin x = 0,5150$, (1) bal oldala 1,0561, vagyis már 0,0089-del több a jobb oldalnál. Mivel $x = 30^\circ = \pi/6$ esetén még a bal oldal kisebb $\pi/6 - 0,5 = 0,0236$ -del, az 1° -ra eső növekedés 0,0325. E kis közben $\sin x$ növekedését egyenletesnek véve újabb közelítő értéknek $30 + 0,0236/0,0325 = 30,73^\circ$ -ot vehetünk, azaz $x = 30^\circ 43,8'$ -et.

További finomítás táblázatunk alapján nem lehetséges, mert négyjegyű szinusz-táblázatunk adatainak növekedése (a kerekítések miatt) a $30^\circ - 31^\circ$ intervallumon egyenletes.

Döme Éva (Makó, József A. g. III. o. t.)

Megjegyzés. 7 tizedesjegyű táblázat szerint, szögmásodpercnyi pontossággal $x = 30^\circ 43,55' = 30^\circ 43' 33''$, vagyis az eltérés $1/4$ szögperc, táblázatunk lépéshosszána $1/24$ része. Ez a kerekítések szerencsés összekombinálódásának tulajdonítható.